

TADEUSZ MALINOWSKI

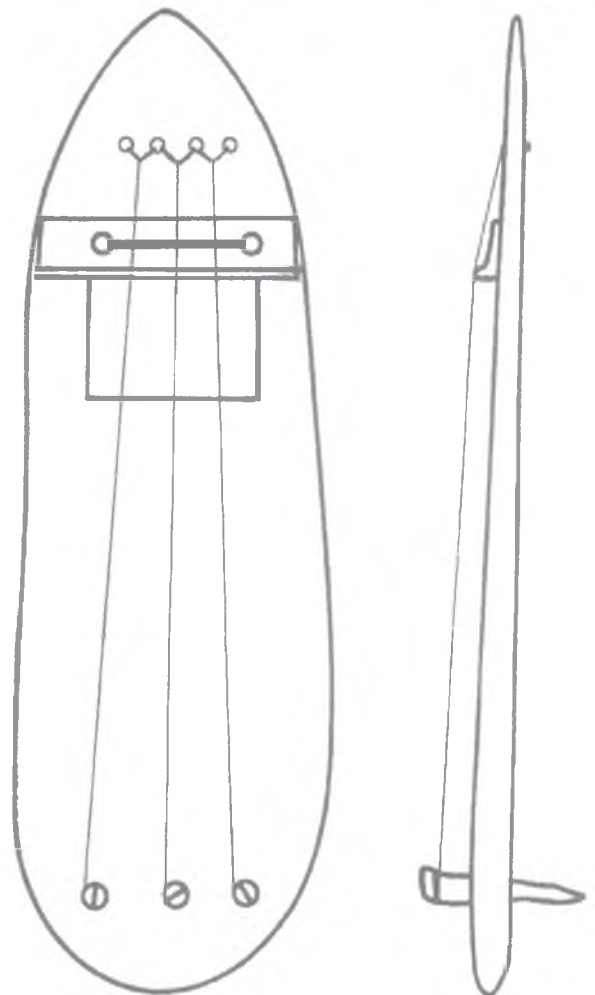
UZUPEŁNIAJĄCE UWAGI DOTYCZĄCE
WCZESNOŚREDNIOWIECZNYCH GEŚLI Z OPOŁA

Publikując w poprzednim tomie „Przeglądu Archeologicznego” zestawienie instrumentów strunowych z badań archeologicznych w Polsce (Malinowski 1996) pominąłem przez przeoczenie bardzo ważne dane, odnoszące się do najstarszego, datowanego na koniec X w. instrumentu strunowego z Opoła. *Errare humanum est* – jednakże ważkość pominiętych danych sprawia, że poczuwam się do obowiązku skorygowania i uzupełnienia mojego opracowania.

Otóż przede wszystkim nie odpowiada prawdzie moje stwierdzenie, że instrument ów nie doczekał się jeszcze opracowania przez muzykologa-instrumentozawcę i że nie dokonano jego rekonstrukcji (s. 141). Opracowanie takie zostało bowiem wykonane, wysunięto także propozycję rekonstrukcji instrumentu (Rychły 1987, 65-74). Rekonstrukcja ta zakłada, że miał on 3 struny skracane techniką paznokciową (ryc. 1), umożliwiające jak to wykazały próby gry przeprowadzone na zrekonstruowanym instrumencie – udział „w grze z innymi, równie cichymi instrumentami znalezionymi w Opolu”, np. z niektórymi tamtejszymi piszczałkami (Rychły 1987, 70). Zabytek ten nie był zatem zminiaturyzowanym modelem, lecz używanym instrumentem muzycznym. Wypada także wskazać na to, że autor owej rekonstrukcji wysuwa wniosek odnośnie do najbardziej prawdopodobnych wariantów stroju tego instrumentu oraz związanych z nimi skal i liczby współbrzmień (Rychły 1987, 73-74).

Pragnę jednakże zauważyć, że do rekonstrukcji instrumentu użyto deseczki z bliżej nieokreślonego gatunku drewna, gdy tymczasem oryginał był wykonany z kory świerkowej (Bukowska-Gedigowa, Gediga 1986, 39; Malinowski 1996, 141), co znacznie obniża walor tego przedsięwzięcia. Autor rekonstrukcji przyjmuje także, iż instrument ten pochodzi z XI w., choć dane zamieszczone w znanej mu publikacji wskazują, że należy go datować chyba nieco wcześniej, najpewniej na koniec X w. (Bukowska-Gedigowa, Gediga 1986, 32, 308 i 314).

Korzystając z okazji niniejszego uzupełnienia mogę także podać, iż zdezaktualizowała się moja informacja o braku publikacji odnoszącej się do średniowiecznych instrumentów strunowych z terenu Polski, Czech i Rusi (Malinowski 1996, 146) – praca taka ukazała się bowiem ostatnio (Popławska 1996).



Ryc. 1. Opołe. Rekonstrukcja wczesnośredniowiecznego instrumentu strunowego. Wg M. Rychłego

BIBLIOGRAFIA

Bukowska-Gedigowa J., Gediga B.

1986 *Wczesnośredniowieczny gród na Ostrówku w Opolu*, Wrocław.

Malinowski T.

1996 *Instrumenty strunowe z badań archeologicznych w Polsce – przegląd znalezisk*, „Przegląd Archeologiczny”, t. 44, 139-148.

Popławska D.

1996 *Średniowieczne instrumenty strunowe na ziemiach Polski, Czech i Rusi*, Warszawa.

Rychły M.

1987 *O XI-wiecznych instrumentach muzycznych ze słowiańskiej osady w Opolu*, „Muzyka”, R. 32, nr 4, 61-74.

Adres autora:

Prof. dr hab. Tadeusz Malinowski
Zakład Archeologii WSP
al. Wojska Polskiego 69
65-625 Zielona Góra